

Laudate Dominum

"Dicsérjétek az Urat!" – Az Üllői Katolikus Egyházközség lapja. XXII évfolyam 3. szám

Az örökkévaló világosság fényeskedjék nekik Uram, a te szentjeiddel

Mindenszentek napja az üdvözült lelkek emléknapja, melyet a katolikus keresztény világ november 1-jén tart, a megdicsőült Egyház (latinul *ecclesia triumphans*) ünnepe. A még élők a „küzdő egyházat” (*ecclesia militans*), a már meghalt és tisztítótűzben bűnhődők a „szenvedő egyházat” (*ecclesia patiens*), az üdvözültek pedig a „diadalmas egyházat” (*ecclesia triumphans*) képviselik. A még úton lévők feltekintenek a már célbaérkezettekre, s biztatást merítenek abból, hogy láthatják a megkoronázottakat Isten országában. Senkit sem akarunk figyelmen kívül hagyni azokból, akik Isten látására jutottak, ezért szentelünk külön ünnepet Mindenszenteknek, tehát azoknak is, akiknek a nevét egyedül csak Isten ismeri. Az ünnep 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először a megemlékezés napjaként, egyetemes ünneppé pedig IV. Gergely pápa tette a IX. század közepén. A katolikus és az ortodox keresztény egyházak ünnepe Magyarországon 2000-től újra munkaszüneti nap.

A **halottak napja** egyháztanilag a szenvedő Egyház ünnepe, amit 998 óta tart meg az egyház november 2-án, a Mindenszenteket követő napon, a már elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, azaz a tisztítótűzben szenvedő hívekért. Szent Odiló, clunyi bencés apát 998-ban vezette be emléknapként. Később a bencés renden kívül is ünnepnappá vált, és a 14. század elejétől a katolikus egyház egésze átvette. Estéjét a halottak estéjének (halottak vigíliájának) is nevezik, ilyenkor sok helyen hosszan, akár 1-2 órán át szólnak a harangok a halottak emlékeztérére, az ekkor mondott imádság pedig a "halottak olvasója", amely öt tizedből áll, Jézus öt sebének emlékeztérére. A sírok látogatása emlékeztessen bennünket a földi élet mulandóságára, és irányítsa tekintetünket a mennyei javakra!

Nem véletlen, hogy az egyház épp ide, a tél küszöbére, az elmúlás kezdetére helyezte – s egymás mellé – mindenszentek és halottak napját, ünnepét. Tette ezt nyilván ama nagyszerű ellentmondás jegyében, melynek a halál csak látszata, tartalma azonban az élet, s tegyük hozzá, a szó legigazibb, legemberibb, tehát leginkább szellemi értelmében – élet. Halottaink szeretete elsődlegesen az élet iskolája.

Üllő, 2024. Mindenszentek ünnepén

szerkesztőség

Az elmúlt időszak eseményeiből

Énekkarunk a templombúcsú ünnepén

A Református Kórus is vendégünk volt a kórustalálkozón

Hittantábor

Kerékpáros keresztjárás

Kórustábor Orosházán

A nyugdíjas klub tagjai ismerkednek templomunkkal

Hamarosan elkészül a Községi Házunk!

Az elmúlt időszakban végzett munkálatok:
Lépcsőház és felső szint glettelése, festése, aljzatbeton burkolás
Belső lépcső rozsdamentes korlátvázának elkészítése, szerelése
Szikkasztó beüzemelése (a templomhoz is, a vizesedés elhárítása céljából)
A ház előtti kerítés elbontása
Ablakpárkányok felragasztása
Az épület kültéri színezése nemes vakolattal (vaníliás-mályvás szín)
Nyílászárók körüli díszítések (tört fehér szín)
Az átadásig még elvégzendő munkák:
Elektromos szerelvényezés befejezése
A rozsdamentes korlát üvegezése
Villámhárító felszerelése
Tetőbádogozás befejezése
Szikkasztóba a lefolyók bekötése
Murva leszórása (templom felőli oldal és járda helyére)
Viacolor járda lerakása az épület két hosszanti oldalán
Lábazat felragasztása
A hátsó nyitott színhez fa galéria és lépcső megépítése

Üveg előtető felszerelése
Utcafronti lépcső zsaluzása, betonozása, burkolása
A műszaki átadás várhatóan novemberben lesz.
Már nagyon várjuk!

szerkesztőség

Nyári hittantábor

„A magvetés és a palántázás a mi feladatunk... a JÓ GAZDA, az aratás URA megsegít minket.”

József atya mondatával kezdeném gondolataimat, amit a szervezés kezdetekor írt nekem, és ezek a szavak, a jó Isten áldásával erőt adtak a hittantábor koordinálásában.

Szűz Mária ünnepeinek megismerése volt a téma játékos, komplex foglalkozások által, közel ötven gyermek részvételével. Legfőbb cél a közösségépítés, egymás megismerése, elfogadása, segítése, hitre nevelés, testi és lelki egészségre nevelés, a kreativitás fejlesztése volt.

A tábor első napján négy csapatra osztottuk a társaságot. A csapatok egy-egy Szűz Mária ünnep nevét viselték. A tíz perces reggeli torna és étkezés után minden nap a Dicsőséges olvasó egy-egy tizedét imádkoztuk templomunkban.

Hétfőn és kedden csapatvetélkedők voltak négy helyszínen, négy különböző foglalkozás keretében. A gyermekek activityztek, énekeltek, kézműveskedtek, sor- és váltóversenyen mozoghattak, kincset kerestek, festettek és árnyjáték-bábszínházban lazulhattak.

Szerdán délelőtt a mozgás kapta a főszerepet, ellátogattunk a városi sportcsarnokba, ahol a gyermekek sorversenyeken, foci és kézilabda mérkőzésen vettek részt.

Csütörtökön a témát és a hetet átölelő, mozgással egybekötött logikai vetélkedőn mutatták meg tudásukat.

Pénteken táborosaink Üllőről – göröngyös, saras, gazos utakon – Gyömrőre kerékpároztak, de hősiességgel megtették a távot, és a Jézus Szíve templomban olyan

lelki feltöltődést kaptak a József atya által bemutatott szentmisén, ami minden nehézséget elfeledtetett. Öröm és boldogság sugárzott a gyermekekből az élménybeszámolóknál, hogy csak nekik tartotta meg a misét plébánosunk.

A sok délelőtti program mellett minden délután a mozgásos játék került előtérbe (foci, futó- és fogójátékok, számháború, tánc). Aki pedig kevésbé szerette a sportot, kibontakoztathatta kreatív tehetségét, hiszen segítők – egy fiatal lány – rajzversenyt szervezett, és a hétvégére gyönyörű alkotások születtek. Itt szeretném újra kiemelni az ifi közösség tagjait, akik maximálisan helytálltak, és segítettek a szervezőmunkámat. Hálásan köszönöm nekik, és a jövőben is számítok kreatív, fantáziadús ötleteikre, kezdeményezéseikre.

Úgy éreztem, hogy gyermekeink jó hangulatban, egymással közösségben megtapasztalták, hogy a hit átszöheti mindennapjainkat a szentmisék, közös imák, cselekvések által. A színes és változatos programok segítségével sikerült egy élményekkel teli tábort megvalósítani. Hálát adok a jó Istennek a kedvező időjárásért, a támogató, segítő kezekért, és reménykedem, hogy ilyen összefogással, Urunk segítségével jövőre is megszervezhetjük a hittantáborunkat.

Nagy Erika

Az egyházközség nevében ezúton is kifejezzük elismerésünket Nagy Erikának a hittantábor megszervezéséért és levezetéséért. Köszönjük a gyermekek körében végzett áldozatos, fáradságot nem ismerő munkáját. Kívánunk további tevékenységéhez kitartást, jó egészséget és szép sikereket!

Isten áldásával: az egyháztanács

A leghíresebb magyar nő

Ha megkérdezzük az embereket, akár idehaza, akár a nagyvilágban, hogy ki a leghíresebb magyar, a többség rögtön rávágja: Puskás. Tény, Puskás Ferenc nevét szinte az egész világon ismerik, és tudják a XX. század egyik legjobb labdarúgójáról, akinek szobrot is állítottak Spanyolországtól Ausztráliáig, hogy magyar volt. Sokan még Rubik Ernőt is emlegetnék, hisz a Rubik-kockával is játszanak világszerte, amivel még világbajnokságot is rendeznek. Ezekre magyarként mind büszkék lehetünk.

Szent Erzsébet szobra templomunkban

Ahogy arra is, hogy van egy magyar nő, akit szintén ismernek világszerte, akiről iskolákat, kórházakat neveztek el, akinek a világ legkülönbözőbb országaiban állítottak szobrokat, aki a leghíresebb művészeket ihlette meg, s akit megannyi ember tekint példaképnek. A segítő szeretet egyik legismertebb példaképe a világban éppen egy magyar: Árpádházi Szent Erzsébet, amire nemcsak büszkének kell lennünk, hanem követnünk is kell a példáját, lelkületét, ki-ki a maga életében, a maga eszközeivel, a maga lehetőségei szerint.

Erzsébet (napja: november 19.) legnagyobb valószínűséggel Sárospatakon született, II. András király és merániai Gertrúd harmadik gyermekeként. Édesanyját megölték, ezt a Bánk Bából is tudhatjuk, vőlegénye is idejekorán meghalt, majd türingiai Lajoshoz ment feleségül, aki szintén korán elhunyt. Erzsébet életét tehát nem kerülték el a tragédiák, ami csak erősítette a hitét. Erzsébetnek három gyermeke született, legkisebb gyermeke születésekor már özvegy volt. A mai Németországban található Wartburg várában élt férje haláláig, majd a 20 évesen megözvegyült Erzsébet, akit vagyonától is megfosztottak, Marburg városában telepedett le, ahol kortársa, Assisi Szent Ferenc harmadrendjének tagja lett. Erzsébet mindössze 24 éves volt, amikor visszaadta lelkét Teremtőjének, ráadásul azon a napon, amelyet előre megmondott.

A magyar királylány már nagyon korán elkezdett vezeklő életmódot folytatni, gyakran böjtölt, virrasztott. Férje halála után, a ferences harmadrend tagjaként élete végéig egyszerű szürke köntösben járt. A mindenben szimbólumot látó, a vallást is nagy szenvedéllyel megélt középkori embertől annyira különböző kortársainkban is tiszteletet kelt, ahogy Erzsébet a szegények, elesettek felé fordult. Első gyermeke születésekor menedékhelyet alapít árvák számára, második gyermeke születésekor pedig kórházat alapított. Amikor férje keresztes hadba vonult, és Erzsébet vette át Türingia kormányzását, az udvar rosszallása ellenére is kinyitotta Wartburg várának éléstárát a szegények előtt, a betegeket pedig ápolni igyekezett.

Erzsébet Marburgban hunyt el, tisztelete pedig nagyon gyorsan elterjedt a korabeli, még katolikus Európában. Sírjánál csodás gyógyulások sokasága következett be. Az Egyház Erzsébetet, mindössze öt évvel a halála után szentté avatta. Szent Erzsébet mind a mai napig az egyik legismertebb és legszeretettebb szentje az Egyháznak. Erzsébet legendáriumának egyik

legismertebb története, amikor a szegényeknek vitt kenyeret, és sógora kérdésére, tartva annak feddésétől, azt mondta, rózsák vannak nála. Amikor megmutatta, a kenyerek rózsákká változtak. Innen ered, hogy Erzsébetet szobrokon, festményeken mindig rózsával ábrázolják. Az Európát behálózó katolikus templomok sokaságában találkozhatunk Szent Erzsébettel, akit az angol, az olasz és a spanyol nyelvterületeken is „magyarországi Szent Erzsébetként” tartanak számon (Elisabeth of Hungary, Santa Isabel de Hungría, Elisabetta d'Ungheria).

A marburgi Szent Erzsébet templom

Erzsébet németországi Marburgban található sírja fölé templomot emeltek, amely máig híres zarándokhely. A Magyar Királyság területén az első templomot a ma Szlovákiában található Kápolnán emelték, ma is látható. Szintén Szlovákiába kell mennünk, ha megszeretnénk csodálni a magyar gótika egyik ma is álló remekművét, a kassai dómot, amelyet szintén Szent Erzsébet tiszteletére emeltek. De „magyarországi Szent Erzsébet” ábrázolásaival

találkozhatunk Assisi bazilikájától kezdve a brüsszeli székesegyházon át Párizsig és Londonig. Szent Erzsébet tisztelete nem állt meg a középkori Európa határainál. A kolumbiai főváros, Bogota katedrális is hirdeti Erzsébet példáját, ahogy Mexikó fővárosának katedrálisában is megemlékeznek róla, sőt, még Ázsiában is találkozhatunk Szent Erzsébet példájával, hisz a Fülöp-szigeteken található Jaro székesegyháza is a magyar szent tiszteletét hirdeti. Így az sem véletlen, hogy amikor Ferenc pápa tavaly hazánkba látogatott, akkor a Magyarországtól kapott hivatalos ajándékai között Szent Erzsébet tiszteletére nemesített rózsatő is szerepelt.

Így amikor a Szent Erzsébet himnusszal énekeljük,

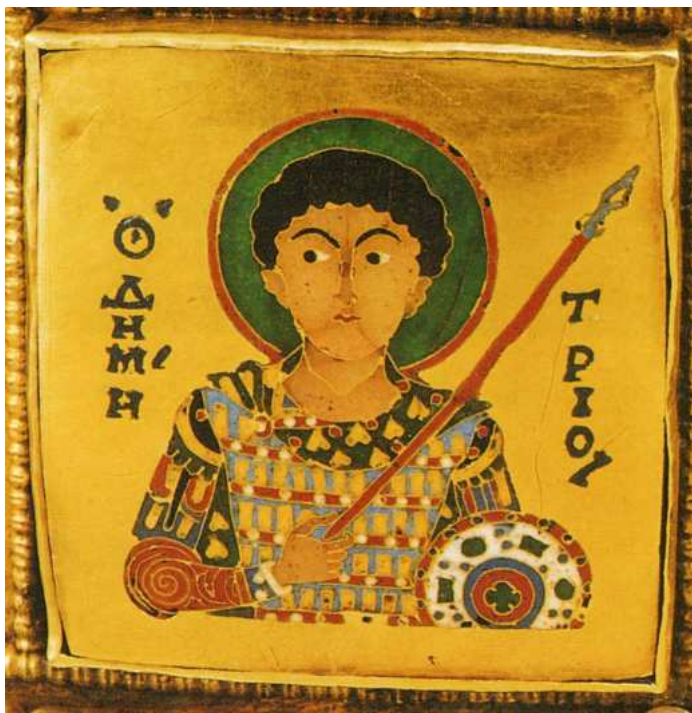

Szent Erzsébet sírja

hogy „Vigadj boldog Pannónia, mert Téged Krisztus így szeret (...) hiszen belőled származott Erzsébet, ékes asszonyunk.”, akkor valóban köszönjük meg, hogy magyarnak mondhatjuk őt, amihez mi, kései utódok azzal tudunk méltóak lenni, ha példát véve róla, mi is törekszünk a segítő szeretet példáivá válni, ott és akkor, ahol és amikor csak tudunk.

Farkas Vajk

Szent Demeter a katolikus népi vallásosságban

Szent Demeter képe a magyar Szent Koronán

Demeter (Dömötör) a keleti egyház kedvelt szentje, de a nyugati egyházban is hamar elterjedt a kultusza. Demetert a római katolikus egyház, az ortodox kereszténység és az ókeleti egyházak egyaránt szentként tisztelik, így végső soron a Kelet és a Nyugat összekötőjeként is gondolhatunk rá, ünnepe: október 26.

Katonatisztként a keresztényüldöző Maximianus kelet-római társasászár parancsára végezték ki Kr. u. 306-ban Thesszaloniké városában, amelynek védőszentje lett. Vértanú halálának oka az volt, hogy a pogány istenek tiszteletét megtagadva, egy földalatti börtönben megtérített egy gladiátort, aki az arénában így megerősödve legyőzte a császár kedvenc bajnokát.

A hívek védelmezőjének tekintik, és karddal, illetve pajzzsal ábrázolják. Ünnepe már a Pray-kódex kalendáriumában is szerepel. Egyik ismert keleti ábrázolása a piros lovon ülő vitéz, aki dárdájával a földön fekvő pogány katonát szúrja át. Tiszteletének magyarországi terjedését az is elősegítette, hogy a későbbi magyar föld, a délvidéki Szerémség volt születésének tágabb körzete. Szülővárosában, a Száva folyó partján elhelyezkedő, az ókorban még Sirmiumnak

nevezett Szávaszentdemeteren már a 4. század végén templomot építettek tiszteletére. A település vált aztán a szerémségi római katolikus egyházmegye püspöki székvárosává.

Magyarországi tiszteletének egyik fontos eleme, hogy ábrázolása megtalálható a magyar Szent Koronán, amely Szent Györggyel egyetemben a barbárokkal vívott harc mennyei közbenjárását jelképezi. A mai Magyarország területén kultuszának központja legkorábban a Kelettel leginkább érintkező Szegeden alakult ki, ahol már a 12. században Demeter-templom épült. Szegeden a források szerint Mátyás király is részt vett a Dömötör napi ünnepségen.

Míg a keleti egyházban a harcosok és a pásztorok védőszentjének tekintették, nálunk főként a pásztorélet hagyományjaiban kapott helyet. A félszilaj állattartásban, amikor a nyáj tavasztól ősziig a legelőn tartózkodott, sokfelé ezen a napon ért hivatalosan és ünnepélyesen véget a legeltetési szezon. Így október 26-án Dömötör napjának megünneplése, a dömötörözés szokása a juhászok körében nagy esemény volt. A csárdában vagy pásztorháznál összejöttek az emberek, és sokszor több napon át mulattak. Ezeket a mulatozásokat sok helyen juhtornak, juhbálnak vagy gulyásbálnak nevezték. A Kiskunságban Dömötör napja előtt hajtották a nyáját a város alá, s ilyenkor a juhász a nyáj őrzését átadta a gazdának, mert neki joga volt három napig mulatni. Dömötör napját juhászüjvének is mondták.

Szegeden Dömötör napján – a belvárosi templom védőszentjének ünnepén – nagy népünnepélyt tartottak, amelyre a tanyai pásztorok családtagjaikkal együtt vonultak fel. Az ünnepségen részt vettek a céhek képviselői és a város vezetői is. A mise után a juhászok a plébánosnak bárányokat ajándékoztak. A plébánia udvarán a juhászgazdák főzték a paprikáshúst, a juhásznék pedig a túroslepényt, a rétest, a bélest tálalták. Borról a város borbírái gondoskodtak. Az ételeket felszolgáló lányokat és menyecskéket a juhászlegények dudaszóval kísérték a cinterem ajtajáig.

Demeter napja már a 16. századtól a pásztorok és a mezőgazdasági cselédek szegődtetési napja is volt. A naphoz fűződő szokások a keleti kereszténység területén, a balkáni országokban még sokrétűbbek voltak. Dömötör katonaszent emlékezete, tudata még a protestáns Erdélyben is élénken élt.

Bali János

Ments meg engem Uram

Mindenszentek ünnepéhez szorosan kapcsolódva, november 2-án tartjuk a halottak napját. Míg mindenszentekkor a dicsőséges egyházra tekintünk és a szentek példájából merítünk erőt, addig halottak napján a tisztító tűzben szenvedő lelkekért imádkozunk, elhunytainkra gondolunk. A halottakról való gondolkodás és a túlvilági életről való elmélkedés az emberiséggel egyidős. Minden kornak, népnek és vallásnak megvolt a saját elképzelése a halál utáni életről, de abban egységesség volt, van és lesz, hogy ez a gondolat különleges helyet foglal el az életünkben.

Hitünk szerint van értelme imádkozni elhunyt testvéreink lelki üdvéért, és lehet kérni a szentek közbenjárását is. Emiatt mondatunk misét is szeretteinkért, amit természetesen az év minden napján megtehetünk, de halottak napjához közeledve gyakrabban jutnak eszünkbe a gyászmise kezdő szavai:

Requiem aeternam dona eis, Domine (Örök nyugalmat adj Uram nekik).

Ahogy kialakulnak a mise állandó részei, úgy a gyászmise szertartása is állandósul a megfelelő szövegekkel, amivel párhuzamosan kialakul a zene egy új műfaja, a rekviem. Ez a gyászmise tételeinek oratórikus feldolgozása, melyre vonatkozóan Szent V. Pius pápa 1570-ben adott ki szabályokat: a többszólamú rekviem lehet liturgikus zene, vagyis a gyászmise állandó részeinek (Introitus, Kyrie, Dies irae, Offertorium, Sanctus, Agnus Dei, Communio és Libera me) megzenésítése, vagy megrendelésre készült kompozíció, de más alkalmak is indíthatják a zeneszerzőt rekviem komponálására.

A legrégebbi tételek a 15. század végéről maradtak fenn, de a 16. század végétől csaknem minden zeneszerző, aki misét komponált, rekviemet is írt.

Minden kornak vannak kiemelkedő példái, amiket gyakran hallhatunk, akár koncertek keretében is, és mindig akadnak olyan különlegességek, amik valamilyen oknál fogva rejtve maradnak a közönség elől. Sajnos a régebbi korokkal ellentétben – ahol a megkomponált misék a vasárnapok részei voltak – a mai szentmise-kultúra nehezen összeegyeztethető egy hosszú művel. Egyrészt az idő hiánya, másrészt a zenei kihívások miatt. Azt az elvárást is szem előtt kell tartani, hogy a hívek is be tudjanak kapcsolódni a liturgia énekeibe, hogy egy szentmise ne váljon koncertté. Ezzel én nem teljesen tudok azonosulni, mert véleményem szerint egy csodálatos mű szép előadásban teret adhat az Istennel való kapcsolatteremtéshez is, ami szerintem nem mond ellent a szentmise lényegének. Az természetesen igaz, hogy ebből nem lehet rendszert csinálni, de azért – ha őszinték vagyunk – ez a veszély a legtöbb templomban nem fenyegeti a híveket.

Most nézzük meg, hogy, mik azok a tételek, amikben eltér egy gyászmise liturgiája egy általános misétől!

Requiem aeternam: introitus vagy bevonuló ének. Ez a dallam van hivatva megnyitni a szertartást, az összegyűlteket egységre hangolni, lelküket a liturgikus időszak vagy ünnep misztériumába bevezetni, továbbá a pap és a segédkezők bevonulását kísérni. Jelen esetben figyelmünket az öröklét felé tereli, amit minden elhunyt számára kérünk.

REQUIEM

*Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik,
és az örök világosság fényeskedjék nekik!
Téged illet, Uram, minden ének a szent hegyen,
Téged illet a szent városban az áldozat.
Hallgasd meg könyörgésemet:
Hozzád tér meg minden ember.
Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik,
és az örök világosság fényeskedjék nekik!*

A gyászmisében elmaradnak az olyan örömet kifejező részek, mint a Gloria és a Credo, valamint az Alleluja. Az Alleluja helyett – hasonlóan a nagybőjthöz – Traktus hangzik fel, amit az egyházi költészetnek egy különösen mélyre ható darabja, a Dies Irae követ, ami a halotti mise szekvenciája

Szerzője valószínűleg a Celano városában született Tamás nevű ferences rendi szerzetes (Thomas Celanus, meghalt 1255 körül). Az egész költemény 19 háromsoros rímelő versből áll; az első nyolc az utolsó ítéletet festi fenséges egyszerűséggel, megrázóan; a 9–17. vers a büntudattal teli lélek visszhangja a megelőző hatásokra; a 18–19. vers az egésznek befejezője, de eredete kétes. A költeménynek egész irodalma van; lefordítását a legkülönbözőbb nyelvekre igen sokan megkísérelték anélkül, hogy annak egyszerűségét, mélységét, kenetelenségét, erejét visszaadni bárkinek is sikerült volna.

A misekönyvben, mint szekvencia már itt-ott a 14. században előfordul, 1570-ben pedig felvették annak hivatalos kiadásába is.

DIES IRAE (részlet)

*Ama végső harag napja
a világot tűznek adja,
Dávid így s Szibilla hagyja.*

*Reszket akkor holt meg élő,
ha megjön a nagy Itélő,
mindeneket lattal mérő.*

*Csodakürtök zengenek meg,
sírok éjén átremegnek:
ítéletre, mindeneknek.*

*Csodájára a halálnak,
aki rég por, talpra támad,
számot adni bírójának.*

.....
*Könnyel árad ama nagy nap,
hamvukból, ha föltámadnak
a bűnösök, s számot adnak.*

*Uram, nekik adj jó véget,
Kegyes Jézus, kérünk Téged,
add meg nekik békességed!*

(Sík Sándor fordítása)

Seq. 1.
D I-es irae, di-es il-la, Solvet saeculum in fa-vil-la:
Teste Da-vid cum Si-býlla. Quantus tremor est fu-tú-rus,
Quando ju-dex est ventú-rus, Cuncta stricte discussú-rus!

Libera me, Domine de morte aeterna (Szabadíts meg Uram az örök haláltól): a halotti matutinumnak (hajnali zsolozsma) az utolsó ítéletről és a keresztény reményről szóló utolsó responzóriuma (válaszlatos ének).

A római Rituáléba 1614-ben fölvetett, középkori eredetű szertartás a gyászmise végén, a ravatalnál hangzott el. Évfordulós gyászmisék után üres ravatalnál is végezték. A II. Vatikáni Zsinat (1962-65) a lucernariumot állította a helyébe, melyben a húsvéti gyertya fénye a Föltámadottra utal. Bár a szertartásból kikerült ez a tétel, de a megzenésített gyászmise megtartotta záró akkordként. Ebben a tételben tudja leginkább a zeneszerző önmagát és az örökélethez fűződő viszonyát megmutatni, így egy vallomásként is tekinthetünk rá.

*Ments meg engem, Uram, az örök haláltól,
ama rettenetes napon minden bajtól,
midőn az ég és a föld meg fognak indulni,
s eljössz a világot lángokban ítélni.
Reszket minden tagom, borzadok és félek,
félek a naptól, mely vizsgálni fog, s dúlni,
midőn az ég és a föld meg fognak indulni.
Haragnak napja az, inség, s veszély napja,
nagy nap, mely a bűnöst gyötrelmek adja.
Eljössz a világot lángokban ítélni.
Örök nyugodalmat adj, ó Uram, neki,
s örök világosság fényeskedjék neki!*

Rauscherné Horváth Gyöngy

A kereszténység kétezer éve

IV. rész: A népvándorlás és az egyházatyák kora – a világ 424-ben

A kereszténység 2000 éve létezik, és hosszú ideje a legnépesebb vallás a Földön. Többrészes írásunkban azt tekintjük át, hogyan változott a világ és benne a kereszténység ezalatt a két évezred alatt.

A Közép-Ázsia füves pusztaságain pásztorkodó nomád népek a ló háziasítása óta folyamatosan támadásokat vezettek a letelepedett népek ellen, és ha lehetőségük volt rá, meghódították a náluk fejlettebb civilizációk területét. A IV-V. században ezt olyan sikeresen tették, hogy az általuk elindított folyamat népvándorlás néven került be a történelembe.

Az eurázsiai sztyepp szélén mindenütt hunnak nevezett törzsszövetségek tűntek fel. Észak-Kínát a IV. század elején foglalta el öt barbár nép, közöttük a hsziungnuk, más néven ázsiai hunok. A IV. század végén Európában jelentek meg a hunok, és támadásuk mozgásba hozta a germán népeket. Az V. század végén Észak-Indiát foglalták el a vörös hunok, ezzel egy időben a heftaliták, más néven fehér hunok a Perzsa Birodalomra mérték vereséget. Mivel ezek a nomád hódítók nem rendelkeztek írásbeliséggel, és emiatt a nyelvüket sem ismerjük, ma már nem lehet megállapítani, hogy a közös hun név közös eredetet is jelent-e, vagy csak felvett név, amivel egy félelmetes nép tekintélyét kívánták megszerezni. Később a hun-magyar rokonság elmélete is így alakult ki, pedig sem nyelvi, sem genetikai rokonság nincs az V. században eltűnt hunok és a IX. században feltűnt magyarok között. A nomád népek nem mai értelemben vett népek voltak, hanem törzsszövetségek, amelyekben a sok eltérő nyelvű és eredetű törzset csak a fejedelem és kísérete tartotta össze. Amint gyengült az uralkodó hatalma, a törzsszövetség szétesett, és a nép látszólag eltűnt, pedig valójában a törzsszövetséget alkotó törzsek továbbra is léteztek, és később egy másik törzsszövetség tagjaként teljesen más név alatt tűntek fel.

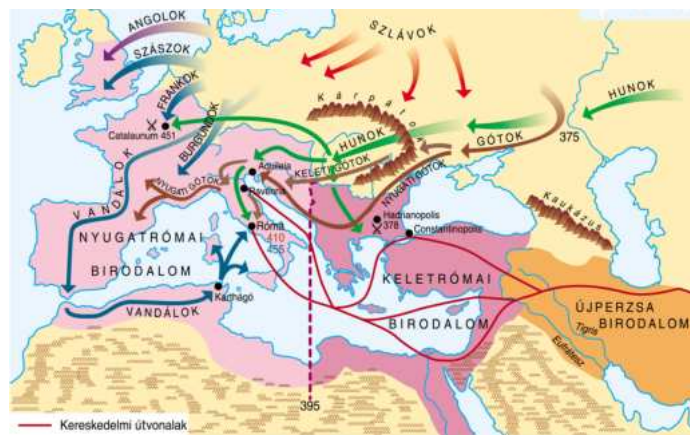
A hunok 375-ben keltek át a Volgán, legyőzték az alánokat és a mai Ukrajna területén élő, germán keleti gótokat, majd a legyőzötteket betagolták a törzsszövetségükbe. A nyugati gótok a hunok elől menekülve bebocsátásukat kérték a Római Birodalomba. A Dunán átkelve azonban őrszerűzésbe kerültek a római hatóságokkal, és amikor 378-ban Valens császár ellenük vonult, Hadrianopolisnál megsemmisítő vereséget mértek seregére. Maga a császár is elesett, a birodalom határai védtelenül álltak a hunok elől menekülő germánok előtt.

A népvándorlás idejére a Római Birodalom már kereszténnyé lett. A Valens halála után trónra kerülő Nagy Theodosius nemcsak a gótokkal kötött békét, és telepítette le őket az Al-Dunánál és Pannoniában, hanem ő volt az, aki 380-ban kötelező államvallássá tette a katolikus kereszténységet. Ő hívta össze 381-ben Konstantinápolyba, a birodalom fővárosába a második egyetemes zsinatot, amely megfogalmazta a mindmáig érvényes hitvallást. 393-ban betiltotta a pogány áldozatokat, ennek részeként a több mint ezeréves múltra visszatekintő olümpiai játékokat is. Nagy Theodosius még utoljára egyesítette az egész Római Birodalmat, de azt halálakor, 395-ben felosztotta két fia között. Az idősebb Arcadius a keleti, a fiatalabb Honorius a nyugati részt kapta, ezzel véglegessé vált a Római Birodalom kettéválása.

Az eleve fejlettebb és gazdagabb területeket birtokló Keletrómai Birodalom sikerrel állta a népvándorlás hullámait, a Nyugatrómai Birodalom

viszont az összeomlás szélére sodródott. A hunok elől menekülő vandálok, szvébek és alánok 406 decemberében átkeltek a befagyott Rajnán, és betörték Galliába. 409-ban a támadók már Hispániában jártak. Ezek után a távoli, védhetetlen Britanniát a rómaiak maguk ürtették ki. Közben a nyugati gótok a Balkánról átkeltek Itáliába, 410-ben elfoglalták és kirabolták Rómát. Bár a császári udvar székhelye már régóta Milánó, 402-től pedig a jobban védhető Ravenna volt, az egykori főváros kifosztásának híre sokkolta az egész birodalmat. A nyugati gótok azután tovább vonultak Galliába, és 418-ban ott telepedtek le, miként a Rajnán átkelő burgundok és frankok is. Amikor 423-ban Honorius meghalt, a Nyugatrómai Birodalom területe alig terjedt túl Itálián.

Miközben a Római Birodalom kettévált és hatalma elenyészett a nyugati birodalomrészben, a kereszténység virágzott. A IV. században kiépült egyházszervezet a legtöbb helyen megmaradt, és ekkor terjedt el a keleti eredetű szerzetesség az egész birodalomban. A keleti fővárosban, Konstantinápolyban, valamint a népvándorlás által kevésbé érintett ázsiai és észak-afrikai provinciákban az embereket sokkal jobban érdekelték a kereszténység alapvető hittételeiről folyó viták, mint a barbár támadások.

A Római Birodalom és a népvándorlás

A népvándorlás kora egyben az egyházatyák kora is. Az egyházatyák azok a keresztény főpapok és szerzetesek, akik tudományos igénnyel megfogalmazták a kereszténység alapelveit, ezzel óriási hatást gyakoroltak a keresztény gondolkodásra és a középkori Európa kultúrájára. Ekkor élt mind a négy nagy keleti egyházatyája, a görögül író Alexandriai Szent Atanáz (†373), Nagy Szent Vazul (†379), Nazianzi Szent Gergely (†390) és Aranyszájú Szent János (†407). A latinul író négy nagy nyugati egyházatyája közül is három ennek a kornak a szülötte, egyedül Nagy Szent Gergely pápa (†604) élt később. Szent Ambrus (†397) a nyugati főváros, Milánó püspöke volt, aki korának egyik legnagyobb szónokaként arról tanított, hogyan lehet kereszténynek lenni a mindennapi életben, és közben akár Nagy Theodosius császárt is megfeddte. Szent Jeromos (†420) latinra fordította a Bibliát, az általa összeállított Vulgata lett a katolikus egyház Szentírása. Szent Ágoston (†430) az észak-afrikai Hippon püspöke volt, aki műveivel megteremtette a nyugati teológiát, és alapvetően határozta meg a középkori gondolkodást. Nemcsak pusztulás jellemezte tehát az 1600 évvel ezelőtti világot, hanem valami újnak a születése is.

Száz éves kereszt Hatházán

A Pesti út mellett, Vecsés felé, Hatházán található az a fehérre festett kőkereszt, amely a régi falu szélén állt. Ugyanitt korábban egy fakereszt volt, aminek a helyére készült a most is látható kőkereszt, a felirat szerint "KJ CSALÁDJA", azaz Kiss János és családja összefogásával. Annak az emlékére állították hálából mintegy száz éve, hogy a családfő megmenekült a világháború poklából, és hazatérhetett szeretteihez. Legalább is ezt sikerült megtudni a család ma is itt élő leszármazottjától, Nagy Annától. Ő az, aki szüleitől: Nagy Gáspártól és Füles Annától megörökölte ezt a nemes feladatot, és most élete párjával, Szödényi Attilával gondozza a keresztet és környezetét – közel harminc éve. Házuk, kertjük, előtte az utca és az árok virágokkal mintaszerű állapotban van. Ebbe tökéletesen beleillik a déd- vagy talán ükszülők állította kereszt, amelyet rendszeresen gondoznak, ha kell, újrafestenek, s amikor szükség volt rá, alábetonozták (saját költségen). Ez a kereszt ma Üllő büszkesége, aminek az itt naponta elhaladó sok ezer ember lehet figyelmes tanúja, és – ha méltó rá – megörvendezteti a lelkét. Köszönjük Nagy Anna és családja önzetlen munkáját, és kérjük a Jóisten áldását, hogy még sokáig örülhessünk gondoskodó szeretetüknek!

Laza István

Gyalogos zarándoklat Máriabesnyőre

Máriabesnyői Nagyboldogasszony ünnepére megszokott kis csapatunk évről-évre gyalogosan zarándokol el. A nagy hőségre való tekintettel a szokásostól eltérően egy órával korábban találkoztunk templomunk előtt. Bevezető imádságunk és kéréseink elmondása után elindultunk a közel 34 kilométeres utunkra. Idén egymásért, szándékainkért imádkoztunk.

„A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követ el, bocsánatot nyer. Valljátok meg tehát egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok! Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése.” (Jk 5,15-16)

Az egymásért elmondott imádság a feltétel nélküli, igaz szereteten alapszik. Egy 18. századi teológus mondotta: „Semmi sem tanít meg úgy szeretni az embereket, mint az értük elmondott imádság. Ha tudsz egy emberért imádkozni, akkor feltöltekeztél mindazzal a jóval, amit érte tenni tudsz, akkor naponta és mindvégig megteszed érte mindazt, amit önmagadért tennél. Akkor megtapasztalod, hogy elhalnak benned alantas vágyaid, és nagylelkű és nemes szívű leszel”.

Az időjárás tekintetében kegyes volt hozzánk Urunk, felhő borította el az eget, így Isaszegig nem a tűző nap sugarainak kitéve kellett gyalogolnunk.

Isaszegen nagyszerű élményben volt részem. Zarándoktársaim tudva, hogy aznap ünneplem születésnapomat, meglepetésszerűen az ároni áldás eléneklésével, nekem elmondott idézetekkel, versekkel tették számomra ezt a napot emlékezetessé. Az időjárás is meglepett minket, hirtelen szél kerekedett, és elkezdett az eső zuhogni. De ez már nem is érdekelt bennünket, beszaladtunk a helyi, közeli cukrászdába. A meglepetéseket tetézte még egy csokoládétortát is kaptam, melyet közösen elfogyasztottunk.

Nem tudom teljes mértékben megfogalmazni azt az örömet és szeretetet, melyet akkor kaptam és éreztem. Az idő rohamosan telt, így el kellett indulnunk. Az eső is csak épphogy csepegett, hamarosan el is állt.

Máriabesnyőre megérkezve volt időnk magunkról lemosni az út porát, ki-ki meggyónhatott, így teljesen tisztán vehettünk részt a szentmisén.

Mondhatom, e napnak ez volt a megkoronázó eseménye. Öröm járta át lelkemet, hogy eme csodálatos ünnepi alkalomra eljöhöttem, részt vehettem, nem beszélve arról, hogy Jézusban kedves testvéreimmel együtt lehettem.

Mészáros Olivérné

Tartsuk meg az Úr napját, avagy a vasárnap üzenete

Ma egy olyan társadalomban élünk, ahol a vasárnapi munka már teljesen természetes. Sokan ekkor intézik el a bevásárlásokat, mondván, a héten nincs rá idő, mások az elmaradt otthoni munkákat fejezik be ilyenkor: barkácsolás, takarítás, pakolás, kerti munkák végzése és a többi. Az a veszély fenyegeti a vasárnapot, hogy a hét többi napjával egyenlővé válik.

Ezeket nem bántásból írom, én is ilyen voltam régen, gyorsan csináljuk meg az elmaradt dolgainkat, pörögjünk, ne tétlenkedjünk! Ma azonban már nem így gondolom, tapasztalatból biztosan állíthatom, hogy hétfőtől szombatig mindent el lehet intézni. Szomorú, hogy egyébként jámbor keresztények könnyedén túlteszik magukat a vasárnapi munkatílalom törvényén.

A vasárnap megszentelése nem csupán a szentmisén való részvételről szól, hanem az egész napos – megváltásunk feletti – ünneplésről, örömről, és nem mellékesen pihenésről is. A vasárnap a hét azon napja, amikor a keresztények összegyűlnek, hogy megünnepeljék az Eukarisztiát hálaadó lelkiürellettel. Ebben a szentségben találkozunk az élő Krisztussal, aki

vasárnap hajnalban, a hét első napján támadt fel.

„Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert s mindent, ami bennünk van; a hetedik napot megáldotta és megszentelte.” [Kiv 20,11]

A világ számtalan programot kínál a munkaszüneti napokra, de fontos, hogy olyat válasszunk vagy szervezzünk, ami a lelki gazdagodást, elmélyült szemlélődést, a testvéri-baráti kapcsolatokat építse, és a valódi pihenés ideje legyen. Persze kísértésben vagyunk az üzletek vasárnapi nyitvatartásával, akcióival, de ezzel a vasárnap ünnepi jellegét hagyjuk elveszni. Nem elegendő pusztán az emberi hagyományokhoz, világi ünnepekhez ragaszkodnunk, mert a keresztény mindig az Ursten szeretetében él. Istennek legyen helye a szívünkben, és ne feledjük: keresztelésünkkor Isten a kezünkbe adta a meghívót, és a helyjegyet is! „Ezt a napot az Ursten adta, ujjongjunk és vigadjunk rajta!” [Zsolt 118,24]

Legyünk igazi keresztények, ne csak szavakban, hanem tettekben is!

Butacu Augustinné

Nyugdíjas érdeklődők

A művelődési házban az idősök világnapja alkalmából rendezett programot helytörténeti vetélkedővel szoktuk színesíteni. Az idén ennek témája a templomunk volt. Erre való felkészülésként a nyugdíjas klubok érdeklődő tagjai látogatást tettek a helyszínen, hogy kívül-belül megismerjék, vagy legalább is többet megtudjanak Üllő kiemelkedő jelentőségű épületéről. Ennek során megismerhették a templom építésének és a háborús pusztítás utáni újjáépítésének történetét. Az itt található egyházi és művészeti értékeket. A szentély, az oltárok, a szószék, a szobrok, képek, falfestmények, a

színes ablakok és megannyi látnivaló részleteit. A másfél órás találkozó után tudással felvértezve várták a vasárnapi vetélkedőt. Jó érzés volt itt is tapasztalni a figyelmet és az érdeklődést, merthogy a vetélkedő során nagy igyekezettel adtak számot a templomunkról szerzett ismeretekből.

Laza István

Egyházközségi hírek

November 17. - Katekumen csoport, családok közösség, kisebb gyermekek és ifi összejövétel
November 28. - 18 óra Szentségimádás
December 14. - 18:30 Filmklub
December 15. - 16:30 Mennyből az angyal címmel adventi koncert - Vadkerti Imre és zenekara

Laudate Dominum újságunkkal kapcsolatban szeretnénk a Tisztelt Olvasó véleményét, meg-látásait, javaslatait kérni a kiadvány tartalmával, formájával kapcsolatban, hogy minél több hívő számára legyen érdekes és tartalmas a munkánk.

Laudate Dominum

*Az Üllői Katolikus Egyházközség lapja,
XXII. évfolyam 3. szám*

Felelős kiadó: Virágh József plébános;

Szerkesztők: Mezei Zsófia, Laza István, Fazekas-Szűcs Péter

Munkatársak: Bali János, Bán Róbert, Butacu Augustinné,

Jánosi Erika, Rauscherné Horváth Gyöngy

Szerkesztőség: 2225 Üllő, Templom tér 4. tel.: 06-20-912-6186

10.
KARITÁSZ-BÁL
játékonyági bál az Üllői Katolikus Karitás szervezésében

2024.
november 9.
KISS SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

JEGYEK
Október 5-től vásárolhatók a templomban.
5000 Ft/fő felnőtteknek
1500 Ft/fő gyermekeknek
Pártolójegy is vásárolható.

PROGRAM
19:00 - megnyitó vacsora, tombola, büfé, tánc

fellépő vendégeink:
Dócs Déter és Falina Enikő
Az est jó hangulatáról gondoskodik:
Cőne Tibi Akusztik Zenekar

Tombolafelajánlásokat köszönettel fogadunk.
Érdeklődni lehet a 06/30 -722-4011-es számon.

A bál bevételét a templomkert parkosítására fordítjuk.

SZERETETTEL VÁRUNK MINDENKIT!